

Helsingfors den 12 november 2007

Ärende: Utlåtande om "Lärarytelse 2020" (2007:44), diarienummer 44/040/2007

Till undervisningsministeriet

Undervisningsministeriet har medelst beslutdatum den 8 september 2007 begärt Folktingets utlåtande i ovan nämnda ärende. Begäran har inkommit till Folktinget den 11 oktober 2007. Folktinget önskar avge följande utlåtande:

Allmänt

Undervisningsministeriets arbetsgrupp har utrett förändringarna i lärarbehovet fram till år 2020 samt förändringarnas inverkan på dimensioneringen och strukturen av universitetens lärarytelse. För den svenskspråkiga befolkningen är det särskilt viktigt att det finns tillräckligt med svenskspråkiga kompetenta lärare på alla olika utbildningsstadier och i alla delar av landet. Detta gäller således även barndagvården, yrkesutbildningen samt områden som studiehandledningen.

I regeringsprogrammet konstateras i kapitlet om grundläggande utbildning att målet är att minska storleken på undervisningsgrupperna och att stärka stöd- och specialundervisningen. Därtill ska det säkerställas att den grundläggande utbildningen är tillgänglig som närservice. Genomförs dessa planer betyder det att det i framtidens skola behövs flera lärare per elev än i dagens skola.

I arbetsgruppens promemoria konstateras att den svenskspråkiga befolkningens struktur avviker från den nationella. I praktiken betyder detta att de svenskspråkiga yngre åldersgrupperna minskar i ett senare skede än de finskspråkiga. Samtidigt är det viktigt att ta i beaktande att i den svenskspråkiga skolan börjar årligen cirka tio procent fler barn än antalet som är svenskregistrerade.

När behovet av svenskspråkiga lärare utreds måste också sådana faktorer tas i beaktande som barnens subjektiva rätt att få dagvård och att få gå i skola på sitt eget språk svenska eller finska. Språkbadets behov av lärare både på daghem- och skolnivå påverkar också behovet av lärare.

Folktinget konstaterar att det är en viktig förutsättning för den fortsatta dimensioneringen att man under hösten 2007 samlar in uppgifter om behovet av svenskspråkiga lärare. Utredningen bör kompletteras med uppgifter om behovet av lärare inom den svenska yrkesutbildningen.

I den svenskspråkiga grundutbildningen bör beaktas att lärarna kommer att verka i tämligen olika språkmiljöer, enspråkiga och tvåspråkiga. I lärarnas grundutbildning bör det satsas tillräckligt på modern ikt-undervisning.

Folktinget anser att ytterligare satsningar bör göras både på beaktande av språkmiljöer och modern ikt-undervisning.

Enligt förslaget ska högskolan som en helhet ansvara för lärarytelsen och uppgöra en strategi för denna, ansvaret ligger således inte enbart på den enskilda fakulteten eller institutionen. För strategin krävs det på svenskt håll förutom helhetsansvar även utvecklat samarbete också med andra högskolor som ger ämnesstudier.

Folktinget konstaterar att det är viktigt att strategin omfattar all lärarytelse och lärarytelsens alla delar.

Storleken på undervisningsgrupperna och dess inverkan på lärarbehovet

I regeringsprogrammet ingår som nämnts en skrivning om att storleken på undervisningsgrupperna ska minskas. Arbetsgruppen framför att gruppstorleken i den grundläggande utbildningen får omfatta högst 20 elever. Då det gäller matematik och språk rekommenderas för klasserna 1 till 3 en gruppstorlek på högst tolv elever. Allt detta inverkar självklart på behovet av antal lärare i hög grad.

Folktinget konstaterar att behovet av antal lärare ökar betydligt om gruppstorlekarna minskas. Målsättningen bör stödjas för att minska tendensen till ökat behov av specialundervisning och marginalisering.

Lärrarregister

Arbetsgruppen framför att Utbildningsstyrelsen ska upprätthålla och utveckla ett lärrarregister. Endast på så sätt kan man följa med och få tillförlitliga uppgifter om antalet lärare inom de olika kategorierna. Detta register bör också omfatta barnträdgårdslärarna.

Folktinget anser att det är bra att ett lärrarregister införs, detta bör omfatta alla kategorier av lärare och även inkludera lärarfortbildningen.

Barnträdgårdslärodbildningen

För barnen är det viktigt att de får en så bra och stabil språklig grund som möjligt redan i ett tidigt skede. Många svenskspråkiga barn lever i en finskdominerad miljö och behöver därför språkligt stöd. För den svenskspråkiga befolkningen är det särdeles viktigt att det finns tillräckligt med kompetenta svenskspråkiga barnträdgårdslärare. Särskilt i huvudstadsregionen är situationen kritisk och det råder ett skriande behov av fler kompetenta barnträdgårdslärare.

Folktinget anser att det är ytterst viktigt att man med det snaraste utreder behovet av antalet barnträdgårdslärare. Denna fråga ska utredas snabbt och extra åtgärder bör vidtas i rask takt för att lösa situationen i huvudstadsregionen. Barnträdgårdslärodbildningen bör utvärderas.

Folktinget anser också att det är bra att arbetsgruppen har fäst särskild uppmärksamhet på behovet att utbilda svenskspråkiga barnträdgårdslärare och vid frågan om att få kompetenta svenskspråkiga barnträdgårdslärare till huvudstadsregionen.

Kulturell mångfald

Arbetsgruppen rekommenderar att alla blivande lärares färdigheter i att handskas med kulturell mångfald förstärks. Därför är det viktigt att de får inhämta kunskaper om alla de kulturer som är företrädda i Finland. Dessa studier ska också omfatta både den finskspråkiga och den svenskspråkiga kulturen.

Folktinget anser att det är bra att i lärodbuderna införs en studiemodul om kulturell mångfald, i denna modul bör också ingå undervisning om den finskspråkiga och den svenskspråkiga kulturen.

Lärare med invandrarbakgrund

I promemorian framförs att för studerande med invandrarbakgrund införs en 25 studiepoängs modul, vars centralaste uppgift är att stärka språkkunskaperna i finska eller svenska och i vilken man även fördjupar sig i den finländska kulturen, både den finska och den svenska.

Folktinget anser att det är utmärkt att dessa studerandes språkkunskaper förstärks och att de får fördjupa sig i den finländska kulturen som omfattar båda språkgrupperna.

Fortbildning och ledarutbildning

För de svenskspråkiga lärarna är det viktigt att den systematiska fortbildningen och ledarutbildningen sker på lärarnas eget språk. Vardera utbildningsformen bör vara kvalitativt högklassig. Det är viktigt att i både fortbildningen och ledarutbildningen ingår också tillräckligt med ikt-utbildning på svenska.

Folktinget konstaterar att för de svenskspråkiga lärarna bör arrangeras både fort- och ledarutbildning på svenska.

Samarbetsorgan och forskning

Arbetsgruppen föreslår att det ska grundas ett samarbetsorgan med uppgift att främja forskning kring lärarutbildningen och lärarna. Detta innebär i praktiken att man vill satsa mera på forskningen i framtiden. För att effektivisera detta behövs det ett avsevärt effektivare samarbete på nationell nivå och resurser till lärarutbildningen och till ett forskningsprogram som stöder lärararbetet. Samarbetsorganet ska fungera som ett nätverk mellan universiteten och i samarbete med utbildningsförvaltningen och andra samarbetsparter. Organets centralaste uppgift är att följa med utvecklingen och ta initiativ i lärafrågor. Arbetsgruppen konstaterar att för regionala behov kan samarbetsorganet delvis fungera regionalt till exempel i form av sektioner eller delegationer.

Folktinget konstaterar att det är förträffligt att universiteten samarbetar kring lärafrågorna och forskningen.

Folktinget anser att de frågor som berör den svenskspråkiga delen av verksamheten ska tillsättas en svensk sektion eller en svensk delegation.

Svenska Finlands folkting

Kristina Wikberg
Ordförande för utbildningutskottet

Viveca Lahti
Biträdande folktingssekreterare